

29.05.2017

Ryj/3

§ 620

Valtuutettu Kaarin Taipaleen toivomusponsi siirtymisestä kolmen pilarin periaatetta noudattavaan kestäväen kehityksen raportointiin

HEL 2016-007102 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti merkitä tiedoksi selvityksen kaupunginvaltuuston 8.6.2016 hyväksymän toivomusponnen (Taipale) johdosta tehdyistä toimenpiteistä ja toimittaa selvityksen ponnien ehdottajalle sekä tiedoksi muille valtuutetuille.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Timo Linden, vs. apulaiskaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Ponnien ehdottaja

Otteen liitteet

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Päätöksessään 8.6.2016 merkitä tiedoksi Helsingin kaupungin ympäristöraportin vuodelta 2015 kaupunginvaltuusto edellyttää selvitettäväksi, miten Helsingin kaupunki voi siirtyä kolmen pilarin periaatetta (Triple Bottom Line) noudatettavaan kestäväen kehityksen raportointiin, jossa tarkastellaan paitsi ympäristö-, myös sosiaalisia ja taloudellisia näkökulmia.

Selvitystä varten on saatu lausunnot ympäristölautakunnalta, sosiaali- ja terveyslautakunnalta ja rakennusvirastolta.

Postiosoite

PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Helsingin kaupunki julkaisee vuosittain useita kaupunkitasoisia raportteja, muun muassa tilinpäätöksen, henkilöstöraportin, vuosikertomuksen ja ympäristöraportin. Nämä raportit ilmestyvät vuosittain maaliskuussa. Ympäristöraportti raportoi virastojen, liikelaitosten ja tytäryhtiöiden ympäristötavoitteiden toteutumisesta ja toimii lisäksi kaupungin ympäristöpolitiikan seurantaraporttina. Raportin teemoja ovat ympäristöjohtaminen ja kumppanuudet, ilmaston suojeleminen, ilmansuojeleminen, liikenne, meluntorjunta, vesiensuojeleminen, luonnon ja maaperän suojeleminen, hankinnat, jätteet ja materiaalitehokkuus, ympäristötietoisuus ja -vastuullisuus, ympäristöriskit sekä ympäristötalous. Lisäksi siinä raportoidaan talousarvion sitovien ympäristötavoitteiden toteumat. Muissa vuosiraporteissa raportoidaan laajemmin kestävyysnäkökulmasta ja henkilöstön osalta sosiaalisesta näkökulmasta.

Kaupunkiorganisaatio muuttuu 1.6.2017 alkaen merkittävästi ja sen myötä tulee pohdittavaksi myös muun muassa kaupungin raportoinnin tarpeet, raportointitapa ja raportointisykli. Ympäristölautakunta toteaa lausunnossaan, että tässä yhteydessä olisi hyvä tehdä myös selvitys, tulisiko kaupungin jatkossa siirtyä usean erillisen vuosiraportin sijaan integroituun raportointiin tai jotain tiettyä raportointiviitekehystä noudattavaan raportointiin. Tällainen on esimerkiksi GRI G4, joka sisältää kaikki kestävä kehityksen näkökulmat. Pelkkää ympäristöraporttia ei voi muuttaa kestävä kehityksen raportiksi, vaan muutos koskee kaikkia kaupungin vuosiraportteja, sillä muuten tilanne johtaa päällekkäiseen raportointiin ja vaatii lisäresursseja. Selvitys olisi hyvä käynnistää seuraavan valtuustokauden alussa.

Nykyinen ympäristöraportti raportoi laajasti ympäristönäkökulmasta ja taloudellinen näkökulma on mukana lähinnä ympäristötilinpidon kautta. Sosiaalinen kestävyys ei raportissa tällä hetkellä näy. Jos sitä halutaan lisätä, olisi ympäristöraportin yhteydessä mahdollista raportoida esimerkiksi tiettyjä valtuuston hyväksymistä globaalivastuustrategiasta nostettavia indikaattoreita. Globaalivastuustrategian toteutumista ei vielä toistaiseksi ole raportoitu.

Sosiaali- ja terveystieteiden lautakunnan mukaan "triple bottom linessa" on ongelmallista mm. se, ettei kolmea erillistä kirjanpitoa ole helppo koota yhteen. Esimerkiksi sosiaalisen pääoman tai ympäristö- ja ekologisen terveyden arviointi euroissa on vaikeaa. Myöskään ei ole olemassa yleisesti hyväksytyjä standardeja tai kriteereitä, on käyttäjäorganisaation mahdollista mukauttaa malliin omat tarpeensa, käytäntönsä ja ympäristönsä. Malli mahdollistaa myös tarkastelun eri tasoilla (valtio, kaupunki, kaupunginosa).

Uudessa organisaatiossa tulee myös määritellä millä organisaation tasoilla tietoja jatkossa raportoidaan. Tällä hetkellä taso on hallintokunta-

29.05.2017

Ryj/3

tasoa. Tiedonkeruuprosessi on työllistävä ja myös sitä tulisi uudessa organisaatiossa kehittää. Esimerkiksi tilinpäätöksen ja ympäristötilinpiinon kuuluvien tietojen keruun ja raportoinnin yhdistämistä tulisi selvittää. Tietojen raportoinnissa tulisi olla käytettävissä järjestelmä, jonka avulla olisi mahdollista kerätä kaikki tiedot yhteen ja välttyä päällekkäiseltä ja moninkertaiselta raportoinnilta. Tässä yhteydessä on syytä kehittää ja modernisoida raportointimenetelmiä, joilla voidaan helpottaa tiedon päivittämistä ja hyödyntämistä. Raportointitavan modernisointi ja johdonmukaistaminen kaupunkitasolla loisi paremmat edellytykset seurata toimintaa ja hyödyntää tietoa toiminnan ohjauksessa.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Timo Linden, vs. apulaiskaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Ponnen ehdottaja

Otteen liitteet

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Rakennusvirasto 25.10.2016

HEL 2016-007102 T 00 00 03

Kaupunginhallitus on pyytänyt lausuntoa Kaarin Taipaleen toivomusponnosta, jossa edellytetään selvittämään, miten Helsingin kaupunki voi siirtyä kolmen pilarin periaatetta noudattavaan kestäväen kehityksen raportointiin.

Rakennusvirasto raportoi kaupunkiyhteiseen ympäristöraporttiin, joka toimii kaupungin ympäristöpolitiikan seurantaraporttina. Lisäksi rakennusvirasto on tuottanut oman ympäristöraportin vuosittain jo kahden vuosikymmenen ajan. Tämä raportti tukeutuu viraston ympäristöohjelmaan, jonka toimenpiteet perustuvat kaupungin strategiaohjelmaan,

kaupungin ympäristöpolitiikkaan ja erilaisiin ympäristönsuojelun osalueohjelmiin ja -suunnitelmiin, kuten esimerkiksi ilmasuojelusuunnitelmaan tai hulevesistrategiaan. Rakennusviraston toimintakenttä on ympäristövaikutuksiltaan merkittävä ja ympäristöasioiden integrointi toimintaan on vahvan kehityksen alla. Jos kaupunki siirtyisi vahvemmin kohti kolmen pilarin raportointiperiaatetta, ohjaisi se myös virastojen toiminta- ja raportointimallia.

Mikäli raportointia lähdetäisiin kehittämään kohti kolmen pilarin mallia, olisi ensisijaisen tärkeää selvittää kaikkien kaupungin vuosiraportointien päällekkäisyydet ja tunnistaa synergiat. Lisäksi yhtä tärkeää on kehittää ja modernisoida raportointimenetelmiä, joilla voidaan helpottaa tiedon päivittämistä ja hyödyntämistä. Nykyisin tiedon kokoaminen on useiden asiantuntijoiden käsityötä, tietoa kerätään ja kootaan osastoilta ja yksiköistä monien henkilöiden yhteistyönä. Työllistävä raportointi lisää virheiden lisääntymisen riskiä. Problematiikka on erityisen vahva ympäristötilipidon kohdalla. Raportointitavan modernisointi ja johdonmukaistaminen kaupunkitasolla loisi paremmat edellytykset seurata toimintaa ja hyödyntää tietoa toiminnan ohjauksessa, kun se olisi ajantasaisempaa.

Kolmen pilarin periaatetta noudattava kestävä kehityksen mukainen raportointimalli on hyvä ja kannatettava tapa raportoida kaupungin kestävyystavoitteisiin pääsyä. Raportointimallin tulee heijastaa tavoitteiden asetantaa, jolloin tavoitteistoakin tulisi ohjata vahvemmin kolmen pilarin malliin. Tämä vaatisi paitsi ympäristöpolitiikan päivittämistä, myös strategiaohjelman suuntaamista siihen, että tuotetaan vain yksi kestävyysraportti. Ponsissa mainitun selvityksen tulisi koskea kaikkea kaupungin vuosiraportointia, ei vain ympäristöraporttia. Ensimmäisiä askelia voisi olla toimintakertomuksen ja ympäristöraportoinnin yhtymäkohtien entistä vahvempi tunnistaminen ja yhdistäminen. Kaupunkiorganisaatio muuttuu kesällä 2017, jonka jälkeen mahdollinen muutos on aikaisintaan selvitettävissä, kun toiminnot ovat selkeytyneet.

Lisätiedot

Heidi Huvila, ympäristöasiantuntija, puhelin: 310 38202
heidi.huvila(a)hel.fi

Ympäristölautakunta 11.10.2016 § 320

HEL 2016-007102 T 00 00 03

Lausunto

Ympäristölautakunta antoi seuraavan lausunnon toivomusponnosta, jossa edellytetään selvitettäväksi, miten Helsingin kaupunki voi siirtyä kolmen pilarin periaatetta (Triple Bottom Line)noudattavaan kestävä

kehityksen raportointiin, jossa tarkastellaan paitsi ympäristö-, myös sosiaalisia ja taloudellisia näkökulmia.

Helsingin kaupunki julkaisee vuosittain useita kaupunkitasoisia raportteja, muun muassa tilinpäätöksen, henkilöstöraportin, vuosikertomuksen ja ympäristöraportin, jotka ilmestyvät kerran vuodessa maaliskuussa. Ympäristöraportti raportoi virastojen, liikelaitosten ja tytäryhtiöiden ympäristötavoitteiden toteutumisesta ja toimii lisäksi kaupungin ympäristöpolitiikan seurantaraporttina. Raportin teemoja ovat ympäristöjohtaminen ja kumppanuudet, ilmastosuojelu, ilmansuojelu, liikenne, meluntorjunta, vesiensuojelu, luonnon ja maaperän suojelu, hankinnat, jätteet ja materiaalitehokkuus, ympäristötietoisuus ja -vastuullisuus, ympäristöriskit sekä ympäristötalous. Lisäksi siinä raportoidaan talousarvion sitovien ympäristötavoitteiden toteumat. Muissa vuosiraporteissa raportoidaan laajemmin kestävyuden taloudellisesta ja henkilöstön osalta sosiaalisesta näkökulmasta.

Kaupunkiorganisaatio muuttuu 1.6.2017 alkaen merkittävästi ja sen myötä tulee pohdittavaksi myös muun muassa kaupungin raportoinnin tarpeet, raportointitapa ja raportointisykli. Ympäristölautakunnan mielestä samassa yhteydessä olisi hyvä tehdä myös selvitys, tulisiko kaupungin jatkossa siirtyä usean erillisen vuosiraportin sijaan integroituihin raportointiin tai jotain tiettyä raportointiviitekehystä noudattavaan raportointiin. Tällainen on esimerkiksi GRI G4, joka sisältää kaikki kestävä kehityksen näkökulmat. Pelkkää ympäristöraporttia ei voi muuttaa kestävä kehityksen raportiksi, vaan muutos koskee kaikkia kaupungin vuosiraportteja, sillä muuten tilanne johtaa päällekkäiseen raportointiin ja vaatii lisäresursseja. Selvitys olisi hyvä käynnistää heti syksyllä 2017, jotta kaupungin olisi mahdollista siirtyä valittavaan raportointitapaan jo vuoden 2018 toimintojen raportoinnin yhteydessä.

Nykyinen ympäristöraportti raportoi erittäin laajasti ympäristönäkökulmasta ja taloudellinen näkökulma on mukana ympäristötilinpidon kautta. Sosiaalinen kestävyys ei raportissa tällä hetkellä näy. Jos sitä halutaan lisätä, olisi ympäristöraportin yhteydessä mahdollista raportoida esimerkiksi tiettyjä valtuuston hyväksymästä globaalivastuustrategiasta nostettavia indikaattoreita. Globaalivastuustrategian toteutumista ei vielä toistaiseksi ole raportoitu.

Uudessa organisaatiossa tulee myös määritellä millä organisaation tasoilla tietoja jatkossa raportoidaan. Tällä hetkellä taso on hallintokuntataso. Tiedonkeruuprosessi on työllistävä ja myös sitä tulisi uudessa organisaatiossa kehittää. Esimerkiksi tilinpäätöksen ja ympäristötilinpiitoon kuuluvien tietojen keruun ja raportoinnin yhdistämistä olisi hyvä selvittää. Tietojen raportoinnissa olisi hyvä olla käytettävissä järjestel-

29.05.2017

Ryj/3

mä, jonka avulla olisi mahdollista kerätä kaikki tiedot yhteen ja välttyä päällekkäiseltä ja moninkertaiselta raportoinnilta.

Ympäristölautakunta pitää tärkeänä kestäväen kehityksen kaikkien näkökulmien raportointia ja kannattaa selvityksen käynnistämistä uudessa organisaatiossa yhteistyössä muiden kaupunkitasoisten vuosiraporttien kanssa. Lautakunta näkee mahdollisena myös sen, että ympäristöraportin yhteydessä jatkossa raportoidaan globaalivastuustrategian toteutumisesta.

Esittelijä

ympäristönsuojelupäällikkö
Päivi Kippo-Edlund

Lisätiedot

Johanna Af Hällström, ympäristöaloussuunnittelija, puhelin: +358 9 310 32044
johanna.afhallstrom(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 11.10.2016 § 246

HEL 2016-007102 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

"Helsingin kaupunki julkaisee vuosittain ympäristöraportin. Viimeisin on julkaistu keväällä 2016 ja se sisältää tietoja vuodesta 2015. Julkaisu on 54-sivuinen ja se kattaa virastoista ja liikelaitoksista koottuja tietoja ilmastonsuojelusta, ilmansuojelusta, liikenteestä, meluntorjunnasta, vesiensuojelusta, luonnon ja maaperän suojelusta, hankinnoista, jätteistä ja muista ympäristöön liittyvistä tekijöistä. Nykytilanteessa ympäristötekijöitä ei tarkastella taloudelliselta tai sosiaaliselta kannalta, mutta esimerkiksi kustannuksiin viitataan. Raportissa on esitetty myös talousarvion sitovat tavoitteet toteutumiseen.

Ilmaisu "triple bottom line" määriteltiin ensimmäisen kerran vuonna 1994. Brittiläinen John Elkington esitti, että yritysten tulisi mitata taloudellista ja sosiaalista tasoa sekä ympäristötekijöitä. Hänen mukaansa vasta kun yritykset mittaavat sosiaalisia ja ympäristöllisiä vaikutuksia, voidaan puhua sosiaalisesti ja ekologisesti vastuullisesta organisaatiosta.

Eräs ongelma "triple bottom linessa" on se, ettei kolmea erillistä kirjanpitoa ole helppo koota yhteen. Esimerkiksi sosiaalisen pääoman tai ympäristö- ja ekologisen terveyden arviointi euroissa on vaikeaa. Toisin sanoen on vaikea mitata sitä, missä määrin organisaatio voi olla kestä-

29.05.2017

Ryj/3

vä tai harjoittaa kestäväää kasvua ja kehitystä. Monet yritykset ovat kuitenkin siirtyneet "triple bottom lineen", jota voi kutsua kolmen pilarin periaatteeksi tai tilinpitokehikoksi. Koska ei ole olemassa yleisesti hyväksytyjä standardeja tai kriteereitä, on käyttäjäorganisaation mahdollista mukauttaa malliin omat tarpeensa, käytäntönsä ja ympäristönsä. Malli mahdollistaa myös tarkastelun eri tasoilla (valtio, kaupunki, kaupunginosa).

Taloudelliset muuttajat kuvaavat rahavirtoja ja tehokasta resurssien käyttöä, ympäristömuuttajat puolestaan luonnonvarojen elinkelpoisuutta kuten esimerkiksi ilman ja veden laatua, energiankulutusta, luonnonvaroja, kiinteiden ja myrkyllisten jätteiden osuutta ja maankäyttöä. Sosiaaliset muuttajat puolestaan kuvaavat koulutuspääomaa, terveyttä ja hyvinvointia, elämänlaatua ja sosiaalista pääomaa sekä kestävyyttä.

Helsingin kaupungin ympäristöraportin painopiste on ympäristötekijöiden käsittelyssä. Tämä painotus tulee jatkossa säilyttää. Raportissa on kevyesti viitattu taloudellisiin tekijöihin. Sen sijaan raportista puuttuu sosiaalisten tekijöiden tarkastelu, joka edellyttää sopivien indikaattoreiden valintaa.

Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää tärkeänä sosiaalisten ja taloudellisten tekijöiden tarkastelua ympäristötekijöiden yhteydessä, kuitenkin siten, ettei ympäristöraportti laajene vaikeasti hallittavaksi ja hahmotettavaksi kokonaisuudeksi."

Esittelijä

va. virastopäällikkö
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Sirpa Hintzell, ta. ympäristöasiantuntija, puhelin: 310 28529
sirpa.hintzell(a)hel.fi